

MIC TRATAT
PISICOLOGIE

Traducerea textelor străine (nu mai puțin aceea,-n vers și rimă, a basmului lui Charles Perrault) îi aparține autorului antologiei, Șerban Foarță • Excepție fac, în ordinea intrării în scenă, fragmentele din Sei Șonagon, *Însemnări de căpătâi*, trad. Stanca Cionca; Rudolf Kassner, *Vrăjitorul*, trad. Mihnea Moroianu; E.T.A. Hoffmann, *Părerile despre viața ale motanului Murr*, trad. Valeria Sadoveanu; Eric-Emmanuel Schmitt, *Viața mea cu Mozart*, trad. Lidia Bodea; Michelangelo Buonarroti, *Sonetul V*, trad. Eta Boeriu; Alan Brownjohn, *Poem cu pisică rea*, trad. Denisa Comănescu • La tălmăcirea poeziilor maghiarofone (și anume, *Pisicuța-Piticuța* de Móricz Zsigmond, respectiv *O cheamă Pis-Pis* de Eszteró István) și-a dat concursul Ildikó Gábos-Foarță • Întreaga noastră grațitudine, în fine, tuturor celor care ne-au acordat copyrighturile de rigoare.

MIC TRATAT *de* PISICOLOGIE

BUCĂȚI FELINE ÎN FELII
strânse la un loc de
ȘERBAN FOARȚĂ

Ilustrații de
ANDREI GAMARȚ

Ediția a doua, revăzută și adăugită

H HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coperta: ANGELA ROTARU
Ilustrația copertei: ANDREI GAMARȚ

ISBN 978-973-50-5054-2
Descrierea CIP este disponibilă
la Biblioteca Națională a României.

Dario Bellezza, *Miosotis, Sfortunata, La gattità* din volumul *Io*, Arnoldo Mondadori Editore, 1983 © Heirs of Dario Bellezza
Jorge Luis Borges, *Beppo, A un Gato* © Maria Kodama, 1995, used by permission of The Wylie Agency (UK) Limited
Alan Brownjohn, *A bad cat poem* © Alan Brownjohn
Maurice Carême, *Le chat et le soleil* din volumul *L'arlequin; Il a neigé* din volumul *La lanterne magique; Si seul* din volumul *A cloche-pied* © Fondation Maurice Carême, toate drepturile rezervate
Robert Desnos, *Le chat qui ne ressemblait à rien* din volumul *Destinée arbitraire* © Editions Gallimard, Paris, 1975
Colette, *Le petit chat noir* © Anne de Jouvenel
Eleanor Farjeon, *Cats* © The Estate of Eleanor Farjeon
Eugène Ionesco, *Rhinocéros* (fragmente), din volumul *Théâtre III* © Editions Gallimard, Paris, 1963
Rudolf Kassner, *Der Zauberer* (fragment) din volumul *Der Gott und die Chimäre. Gespräche, Essays, Gleichnisse* © Deutsche Schillergesellschaft, Marbach am Neckar
Pablo Neruda, *Oda al gato* din volumul *Odas Elementales* © Pablo Neruda, 1924, Fundación Pablo Neruda
Georges Perec, *La disparition* © Editions Denoel, 1969
Jacques Prévert, *Le chat et l'oiseau* din volumul *Histoires* © Editions Gallimard, Paris, 1963
Raymond Queneau, *Fable* din volumul *L'Instant fatal* © Editions Gallimard, Paris, 1948
Gianni Rodari, *Il giornale dei gatti* din volumul *Gli affari del signor Gatto*, Einaudi Ragazzi © 1980, Maria Ferretti Rodari and Paola Rodari, Italy, © 1991, Edizioni EL S.r.l., Trieste Italy
Claude Roy, *Le petit chat blanc*, din volumul *Enfantasques*, Editions Gallimard Jeunesse, Paris, 1974
Umberto Saba, *La gatta* © Arnoldo Mondadori Editore S.p.A., Milano
Eric-Emmanuel Schmitt, *Ma vie avec Mozart* (fragment) © Editions Albin Michel, S.A., Paris, 2005
William Carlos Williams, *As the Cat* © Carcanet Press Limited
HUMANITAS, 2015, pentru prezenta ediție

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021 311 23 30 / 0372 189 509

*De-ar fi-n lume numai mâțe – tot poet aș fi? Totuna:
Mieunând în ode nalte, tragic miorlăind – un Garrick,
Ziua tologit în soare, pândind cozile de șoaric,
Noaptea-n pod, cerdac și streșini heinizând duios la lună.*

Mihai Eminescu, *Cugetările sărmanului Dionis*

*Nu-n chilie torc din caier,
Nu burjuie mătă-s eu,
Pe acoperiș, în aer
Liber, – liberă-s și eu.*

*Noptile de vară,-i bine
Când vreun nou amor presimt,
S-aud muzica din mine
Și să cânt numai ce simt.*

Heinrich Heine, *Mimi*

CHARLES BAUDELAIRE

Pisica

I

Firesc, de parcă am fi rude,
La mine-n creier, un motan
Se plimbă tandru, de vreun an.
Când miaună, abia se-aude,

Atât de dulce și discret
E timbru-i; însă,-n vocea-i, câtă
Vigoare, când i se-ntărită!
Acesta-i farmecu-i secret.

Perlat și amplu, glasu-i propriu
În cel mai neumblat străfund,
Mă umple ca un vers profund
Și mă îmbată ca un opiu.

Mi-adoarme orice negru gând,
Extazele, în el, sunt toate;
Fără cuvânt, lungi fraze poate
Să-ngâne, aspru sau mai blând.

Nu știu să-mi facă să răsune
Mai nobil inima un alt
Arcuș, când, lin sau în tresalt,
Mi-l luneci îndelung pe strune,

Decât o face propriu-ți zvon,
Serafică felină stranie,

Ce, ca-ntr-un înger fără ani, e
Subtil, pe cât de multison.

II

În olmul ce-l emană bruna
Și blonda-i blană recunosc,
După ce-o mângâi vag, un mosc
Cu boare dulce ca nici una.

E duhul locului și-al meu:
Domnește, judecă, inspiră
Tot ceea ce,-mprejur, respiră;
E, poate,-o zână, sau un zeu?

Când ochii mei spre-această dragă
Făptură, ca, de un magnet,
Atrași, se-ntorc și, tot mai net,
Scrutează sinea mea întreagă,

Văd cu uimire de copil
O flamă care-i arde-n, pale,
Pupilele-i, ca vii opale,
Ce mă contemplă imobil.

Pisicile sunt ființe hărăzite înmagazinării mângâierii.

Stéphane Mallarmé

 O pisică e seducția ca atare, tactul molaticelor unduiri.

Louis Ferdinand Céline¹

 Culmea calmului e o pisică tolănită.

Jules Renard

 Mahomet a preferat să-și taie una dintre mânci, cu hangerul, ca să nu-i tulbure unei pisici, ce-i adormise-acolo, somnul...

legendă

Epistola a IV-a

(fragmente)

Mahomet, din toată ceata-i de adepți, având încredere deplină în, mai ales, Abdorrahm și vrând să și-o arate pe de-a-ntregul, îi dădu un supranume strălucit. Printre arabi, era un obicei, anume de a fi supranumit tatăl cutărui lucru sau făpturi având o oarecare legătură cu moravurile sau cu înzestrarea persoanei respective; de aici, porecla lui Chalid, gazda profetului cât locuise la Medina și om de o răbdare exemplară, anume Abuiov, adică Părintele lui Iov. Mahomet, luând în considerare calitățile cele mai vrednice de stimă ale fidelului Abdorrahm, găsi de cuviință să-l boteze, în cinstea dragostei față de Mâțul pe care profetul îl purta mereu în brațe, cu numele de Abuhareira, adică Părintele Pisicii.

Mahomet, pe-atunci la începutul politicii prozelitiste, își cumpănea cu grijă orice gest; ar fi fost nepotrivit din parte-i să-și numească unul din Adepți, cu gândul de-a-i crește autoritatea, Părintele Pisicii, dacă Pisicile nu ar fi fost ținute la mare cinste de către arabi. [...]

Călătorilor prin țările arabe le-a scăpat o veche tradiție orientală asupra originii spiței pisicești, pe care o găsesc mai însemnată decât acelea care se vântură mereu, fiind verosimilă în câteva privințe; o știu de la Mulla, ce-l însoțise în Regatul Franței pe ultimul ambasador al 'Naltei Porți. Tradiția e aceasta:

În primele zile ale îmbarcării jivinelor pe Arcă, uimite de mișcarea ambarcației și de noul adăpost al lor, rămaseră-n bârlogul propriu, nedornice de cunoștințe noi. Cea dintâi căreia i se urî cu-această viață sedentară fu Maimuța; ea începu să-i

facă șotii unei nevârstnice Leoaice, care trăia-n vecinătate. Pilda Maimuței fu molipsitoare, pe Arcă instalându-se un spirit al tachinării reciproce, rămas același cât țină călătoria, unele jivine menținându-l și după aceea, pe uscat. Avură loc, între diverse spețe, nenumărate infidelități, dând naștere unor dihanii inedite. Din amorurile tinerei Leoaice cu Maimuțoiul rezulară o Pisică și-un PISOI, care, altminteri celorlalte dobitoace, născute, ca și cuplul amintit, din acuplările de pe faimoasa Arcă, dobândiră, din născare, însușirea de a se prăsi peste măsură.

Părerea mea e că pisica e ultimul reprezentant al Paradisului terestru: cel mai domestic animal și,-n același timp, cel mai sălbatic.

Remo Forlani

Dumnezeu a inventat pisica pentru ca oamenii să aibă,-n casă, un tigru pe care să-l mângâie când vor.

Victor Hugo

CUPRINS

Charles Baudelaire	<i>Pisica</i> 6
François-Augustin Paradis de Moncrif	<i>Epistola a IV-a</i> 9
Johann Wolfgang von Goethe	<i>Jivinele divin oblăduite</i> 11
Nina Cassian	<i>Turban motanul</i> 12
Charles Baudelaire	<i>Pisica</i> 14
Joachim Ringelnatz	<i>Frumoase doamne cu pisici frumoase</i> 15
Paul Verlaine	<i>Femeie și piscă</i> 18
Charles Cros	<i>Colț de tablou</i> 19
Paul Scaron	<i>Epistolă</i> 20
François-Augustin Paradis de Moncrif	<i>Epitaful pisicului doamnei ducese Ludovise du Maine</i> 23
Jules Laforgue	<i>În amintirea unui pisc pitic al meu</i> 24
Guillaume Apollinaire	<i>Pisica</i> 25
Eleanor Farjeon	<i>[Dormitorul mâțelor]</i> 27
Romulus Bucur	<i>Cântecel</i> 28
Ruxandra Cesereanu	<i>California (pe Someș)</i> 29
Ș. F.	<i>Colaj sumar</i> 30
Marius Conkan	<i>Cantos VIII</i> 32
Adrian Bodnaru	<i>[Săptămâna pisicilor]</i> 33
Denisa Comănescu	<i>Unui poet</i> 35
Alex. Leo Șerban	<i>Desfăcând un inel</i> 36
M. Ivănescu	<i>[Comentarius perpetuus]</i> 37
Mihail Vakulovski	* * * 40
Gheorghe Grigurcu	<i>În memoria pisicuței Clopoșel</i> 42

Gheorghe Grigurcu	<i>Pisica</i> 43
William Carlos Williams	<i>Așa</i> 44
Ion Monoran	<i>Sunt un băiat furtunos</i> 45
Dan Emilian Roșca	<i>Suburbie</i> 46
Adrian Bodnaru	<i>[Catren]</i> 47
Virgil Mazilescu	<i>Prima poveste pentru Ștefana</i> 48
Șerban Foarță	<i>Siamezra</i> 49
Torquato Tasso	<i>Pisicii</i> 51
Gellu Naum	<i>[Japonica]</i> 53
Simona Popescu	<i>Salvarea speciei</i> 55
Simona Popescu	<i>Despre regenerarea nevăzută</i> 57
Șerban Foarță	<i>Achat ș-achat</i> 58
Sei Șonagon	<i>Însemnări de căpătâi</i> 59
Miron Radu Paraschivescu	<i>De toamnă</i> 60
Nichita Stănescu	<i>Balada motanului</i> 61
Ion Mureșan	<i>Poem de dragoste [...]</i> 62
Adrian Popescu	<i>Pisicile din Torcello</i> 64
Rudolf Kassner	<i>Vrăjitorul</i> 66
Sesto Pals	<i>Pisicile cerului</i> 68
Virgil Mazilescu	fragmente 69
Dan Coman	<i>Pisica Larisei</i> 70
Georges-Louis Leclerc de Buffon	<i>Felis catus</i> 71
Henry Beard	<i>Precepte taoiste</i> 74
M. Ivănescu	<i>[Comentarius perpetuus]</i> 76
Ruxandra Cesereanu	<i>California (pe Someș)</i> 81
Ion Mureșan	<i>[Nu știi niciodată cui îi moare pisica]</i> 83
Ileana Mălăncioiu	<i>Ochii de pisică</i> 84
Serghei Esenin	* * * 85
Alex. Leo Șerban	<i>Pantazi Graure</i> 86
Maurice Carême	<i>A nins</i> 87
Ș. F.	<i>Addendum</i> 88
Anonim	<i>Limerick</i> 89
Eugène Ionesco	<i>Rinocerii</i> 90
Jean-Pierre Claris de Florian	<i>Pisoiul și oglinda</i> 94
Jorge Luis Borges	<i>Beppo</i> 95

Șerban Foarță	<i>Pisica roz</i> 96
François René de Chateaubriand	<i>[Motanul galben]</i> 97
François-Augustin Paradis de Moncrif	<i>[Pisicul în trei culori]</i> 98
Charles Cros	<i>Pisicul alb</i> 99
John Keats	<i>Pisicul dnei Reynolds</i> 100
Fernando Pessoa	* * * 101
Denisa Comănescu	<i>Pessoa</i> 102
Constantin Abăluță	<i>O călătorie cu Fernando Pessoa</i> 103
E.T.A. Hoffmann	<i>Părerile despre viață ale motanului Murr</i> 105
Jules Lemaître	<i>Sonet</i> 109
Charles Baudelaire	<i>Pisicile</i> 110
Georges Perec	<i>Motanii noștri</i> 111
Hippolyte Taine	<i>Opiniile filozofice ale unui pisic</i> 112
Pablo Neruda	<i>Odă pisicii</i> 119
	<i>[Victor Hugo către Théophile Gautier, 28 iulie 1847]</i> 122
Théophile Gautier	<i>[Madame-Théophile]</i> 123
Eric-Emmanuel Schmitt	<i>Viața mea cu Mozart</i> 127
J.-K. Huysmans	<i>Acolo</i> 130
Prosper Mérimée	<i>Epistolă Domnișoarei Olga Lagrené</i> 132
Stéphane Mallarmé	<i>[Lilith, pisica neagră]</i> 133
Stéphane Mallarmé	<i>[Pisoiul frac]</i> 135
Colette	<i>Pisicuțul negru</i> 136
Jonathan Swift	<i>Călătoria lui Gulliver în Brobdingnag</i> 138
Robert Desnos	<i>Pisoiul fără pereche</i> 139
Christian Morgenstern	<i>Motanul</i> 140
Jacques Roubaud	<i>Poemă pisicoidală</i> 141
Radu Vancu	<i>„Poate că totul se petrece într-o vacă“</i> 142

Octavian Soviany	<i>Dilecta</i>	143
Anonim	<i>Fatrasie</i>	144
Watriquet Brassennel de Couvin	<i>Fatrasie</i>	145
Șerban Foarță	<i>Pfisica [sic!]</i>	
	<i>lui Erwin Schrödinger</i>	146
Șerban Foarță	<i>Albă ca Zăpada</i>	
	<i>Ș' cei 7 pisici</i>	148
Emil Brumaru	<i>Cerșetorul de cafea</i>	150
Emil Brumaru	<i>Fluturii din pandișpan</i>	153
Iordan Chimet	<i>Închide ochii</i>	
	<i>și vei vedea orașul</i>	154
Charles Perrault	<i>Motanul încălțat</i>	157
Octavian Soviany	<i>Evantaiul Dilectei</i>	161
Joachim du Bellay	<i>Sonetul pentru Menina</i>	162
Joachim du Bellay	<i>Epitaful unui motan</i>	163
Clément Marot	<i>Rondel</i>	164
Max Jacob	<i>Cântec</i>	165
Max Jacob	<i>Numărătoare bretonă</i>	166
Móricz Zsigmond	<i>Pisicuța-Piticuța</i>	167
Tristan Klingsor	<i>Nani, pisicuțo, nani</i>	169
Tristan Klingsor	<i>Pisicântec</i>	170
Eduard Mörike	<i>Descântecul cursei de șoareci</i>	171
Tristan Klingsor	<i>Păzea, motanul!</i>	172
Eustache Deschamps	<i>Pisica și șoarecii</i>	173
Claude Roy	<i>Pisicuțul alb</i>	175
Jacques Prévert	<i>Motanul și pasărea</i>	177
Joachim du Bellay	<i>Stih în grai frânc</i>	
	<i>la moartea unui pisicuț</i>	179
Raymond Queneau	<i>Fabulă</i>	180
Nicolae Coandă	<i>O viziune a fecăruia</i>	181
Franz Kafka	<i>Mică fabulă</i>	182
Leonardo da Vinci	<i>Stridia, șobolanul și pisica</i>	183
Leonardo da Vinci	<i>Șoarecele, nevăstuica și pisica</i>	184
Michelangelo Buonarroti	<i>[Incipitul sonetului V]</i>	185
Maurice Carême	<i>Atât de singur</i>	187
Maurice Carême	<i>Pisica și soarele</i>	188

William Buttler Yeats	<i>Pisica și luna</i>	189
Umberto Saba	<i>Pisica</i>	190
Eszteró István	<i>Pis-pis, pisica albă</i>	191
Rainer Maria Rilke	<i>Pisica neagră</i>	192
Oscar Wilde	<i>Sfinxul</i>	193
Jorge Luis Borges	<i>Unei pisici</i>	195
Algernon Charles Swinburne	<i>Semețul prieten</i>	196
Romulus Bucur	<i>Portretul pisicii la tinerețe</i>	198
Gianni Rodari	<i>Presa felină</i>	199
Edward Lear	<i>Bubufnița și mățumătu</i>	200
Alan Brownjohn	<i>Poem cu pisică rea</i>	202
Gheorghe Grigurcu	<i>Pisicile</i>	203
Dario Bellezza	<i>Triptic</i>	204
Lewis Carroll	<i>Alice în Minunezia</i>	207
<i>Note și trimiteri</i>		209